



Representantforslag 90 S

(2009–2010)

fra stortingsrepresentantene Ketil Solvik-Olsen, Siri A. Meling,
Line Henriette Hjemdal og Borghild Tenden

Dokument 8:90 S (2009–2010)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Ketil Solvik-Olsen, Siri A. Meling, Line Henriette Hjemdal og Borghild Tenden om å forlenge utlei- eperiode for vannkraftverk til 30 år

Til Stortinget

Bakgrunn

Gjennom endringer i hjemfallsordningen i forrige stortingsperiode staket regjeringen ut en politisk kurs hvor industrien mister muligheten til å eie egne vannkraftverk. I kampen for å sikre offentlig eierskap av vannkraft fjernet regjeringen dermed en lang tradisjon med kobling av industri og kraftproduksjon. Kraftforedlende industris behov for tilgang på stabil og rimelig kraft tapte i kampen mot ideologer. Muligheten for industrien til fortsatt å eie inntil 1/3 i vannkraftverk er ikke av industriell strategisk interesse, da man ikke kan hente ut fordeler på strømprisen. Dermed blir det hele redusert til en finansiell plassering.

Fra regjeringens side ble det også strammet inn på muligheten for industrien til å leie vannkraftverk. I Ot.prp. nr. 66 (2008–2009) foreslo regjeringen at:

«Det skal være adgang for eiere av utbygde konsesjonspliktige vannfallsrettigheter til å leie ut kraftverk og tilhørende anlegg. Slik utleie av vannkraftproduksjon kan foretas for en periode inntil 15 år.»

Tilbakemeldingene fra norsk kraft og industrimiljø på en slik utleiordning var unisont; tidsperspektivet var for kort.

«Ordningen med lov til å leie ut vannkraft i 15 år er tilnærmet hensiktsløs. Utleieperspektivet er alt for kort til at det vil være lønnsomt». Ingress i artikkel hentet fra Energiteknikk nr. 9, november 2009.

Svein Sundsbø, direktør for industripolitikk i Norsk Industri, sier følgende i samme artikkel:

«Jeg er temmelig sikker på at utleie av kraftverk på gjeldene premisser stort sett vil bli møtt med et skuldertrekk her i landet»

og fortsetter

«Verken transaksjonskostnader eller oppbygging av driftsorganisasjoner lar seg forsvare på 15 års perspektiv. Det vil ikke være mulig å få til en tilfredsstillende lønnsomhet. Det vil være mer hensiktsmessig med langsiktige kraftkontrakter.»

Industriens ønske med hensyn til en slik ordning var minst 30 år. En utleietid på 30 år vil i større grad bedre den forutsigbarhet industrien har behov for. Det ble også vist til at ordningen Nordland fylkeskommune gjorde med svenske Vattenfall i Svartisenutbyggingen ville vært umulig med dagens regelverk.

Norsk industri har lange tradisjoner som kraftprodusenter. Fra midten av 1800-tallet etablerte norske fabrikker seg rundt de større elvene for å kunne dra nytte av kraften fra vannhjulene. Mot slutten av forrige århundre startet staten oppkjøp av vannfall for å kunne forsyne jernbanen med elektrisitet. Etter andre verdenskrig tok den norske stat aktive grep for å bygge opp kraftkrevende industri i Norge. I 1945 eide staten ca. 12 pst. av installert generatoreffekt, i 1950 hadde dette økt til 23 pst., og i år 2000 var andelen ca. 31 pst. I denne perioden var det spesielt de kommunale og fylkeskommunale energiverkene som økte sin andel av generatorkapasiteten, på bekostning av de private kraftprodusentene (56 pst. i år 2000). Fra 1950 til 2000 ble de private eiernes andel av generatorkapasiteten redusert fra 42 pst. til 13 pst. (www.energifakta.no).

Norsk vannkrafts historie løper parallelt med norsk industriutviklings historie. Industriens utvik-

ling av egne kraftverk var en naturlig konsekvens av behovet. Når staten velger å fjerne denne muligheten for å dekke eget behov, reduserer de også norsk industris konkurransefortrinn og forutsigbarhet.

Norsk kraftforedlende industri er av den reneste i verden. Ingen produserer for eksempel aluminium like rent som Norge. Aluminium er et globalt etterspurt produkt, og resultatet av at denne industrien får for dårlige rammevilkår til å fortsette sin drift i Norge, vil være at den flagger ut til land med bedre og mer forutsigbare rammevilkår.

«AS Norge» er på alle måter tjent med å bevare og beholde industrien i Norge – den står for mange arbeidsplasser, opprettholdelse av lokalsamfunn, generer inntekter, og bidrar globalt til mindre miljøskadelige utslipp.

Utfordringene til kraftintensiv industri i dag er – ved siden av internasjonal lavkonjunktur/finanskrise – at det ikke gjøres investeringer i nye moderne og miljøvennlige fabrikker når eldre fabrikker legges ned. Hydro Aluminium Karmøy er et godt og konkret eksempel på manglende investeringer på grunn av for dårlige rammebetingelser i Norge. Med en økende usikkerhet knyttet til den viktigste innsatsfaktoren, energi, gjør regjeringen det vanskelig for bedrifter som ønsker nyetablering eller utvidelse. Avvikling

av hjemfallsordningen fører til at industriens krafttilgang er kraftig svekket i inneværende stortingsperiode. Regjeringens politikk har svekket industriens krafttilgang og dermed investeringsklimaet i Norge.

Det er likevel gode grunner til å tro at man bør kunne forbedre utleieordningen for vannkraftverk. Arbeiderpartiets landsmøte 2009 var klar på at man foretrakk en 30 års utleieperiode. Dette kom også tydelig frem fra Arbeiderpartiets representanter i forrige stortingsperiode, men hvor man hevdet at landsmøtets vedtak om 30 års utleieperiode først gjaldt fra stortingsperioden 2009–2013.

Forslagsstillerne mener derfor tiden nå er inne til å følge opp stortingsflertallets reelle standpunkt i denne saken.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om at lengden på utleie av kraftverk økes fra 15 år til 30 år.

11. mars 2010